

Spåtind Skisenter AS

TILSYNSRAPPORT NR. 21/6069-9 med pålegg og vedtak om stans

2021

Innhold

1	Om tilsynet	3
2	Pålegg om gjennomføring av spesielle inspeksjoner.....	3
3	Vedtak om stans.....	6

Her er endelig tilsynsrapport etter dokumenttilsyn med Spåtind Skisenter AS.

Tilsynsrapporten inneholder 2 vedtak om pålegg og ett vedtak om stans.

Virksomheten har kommentert utkast til tilsynsrapport. Virksomhetens kommentarer til mottatt rapportutkast med varsel om pålegg er tatt inn her og vurdert fortløpende knyttet til de enkelte avvikene.

1 Om tilsynet

Tilsynet er gjennomført som dokumenttilsyn av Spåtind Skisenter AS, og ble varslet 18.03.2021. Dere har sendt oss dokumentasjon i forbindelse med tilsynet 15.04.2021.

Temaet for tilsynet er spesielle inspeksjoner av utmattingsbelastede komponenter på anleggsnummer 2.05.021 og 2.05.022.

SJTs funn under tilsynet presenteres i tilsynsrapporten som tilsynsbevis. Tilsynsbevisene benyttes til å underbygge eventuelle avvik, det vil si at gjeldende regelverkskrav ikke er oppfylt. Avvikene knyttes mot én eller flere bestemmelser i regelverket. På bakgrunn av dette formulerer SJT utkast til pålegg som beskriver forhold som må rettes.

2 Pålegg om gjennomføring av spesielle inspeksjoner

Avvik 1:

Spesielle inspeksjoner på anleggsnummer 2.05.021 er ikke gjennomført.

Avvik fra:

Forskrift om taubaner § 10-13.

Tilsynsbevis:

1. Spesielle inspeksjoner på drivaksling og vendehjulsaksling er ikke gjennomført.
2. Det er ikke gjennomført spesielle inspeksjoner på driv- og vendeskive.
3. Det er ikke gjennomført spesielle inspeksjoner på bolter til løpehjul i de mest utmattingsbelastede løpehjulene av ulik type (opptrekk, nedtrekk og kombi).

Merknad 1: Spesielle inspeksjoner på driv og vendeskive kan for eksempel gjennomføres som grundig visuell kontroll.

Merknad 2: Dere har dokumentert at det gjennomføres årlig visuell kontroll av bolter til løpehjul, hengestenger og klemmer til teleskop. Visuelle kontroller alene på bolter til løpehjul og klemmer er ikke tilstrekkelig for å avdekke mulige kritiske sprekkdannelser, da visuell kontroll ikke nødvendigvis vil avdekke utmattingssprekker. Her forventer vi at andre metoder benyttes for å avdekke mulige utmattingssprekker.

Merknad 3: Dere planlegger spesielle inspeksjoner og bytting av utmattingsbelastede komponenter i 2021 og 2022. For taubaner godkjent etter regelverket som gjaldt før 03.05.2004 var siste frist for gjennomføring av spesielle inspeksjoner den 01.07.2019. Overgangsbestemmelsene ga to års frist fra forskriften ble innført til de spesielle inspeksjonene måtte være utført etter de intervaller som gjelder for spesielle inspeksjoner, jf. forskriften § 19-5. Taubaneforskriften § 10-13 krever at relevante komponenter og konstruksjonsdeler som utsettes for utmattingsbelastning eller utmattingspenninger skal undergis ikke-destruktive prøvinger. Utvelgelsen av hvilke komponenter og konstruksjonsdeler som skal prøves skal skje på bakgrunn av virksomhetens vurdering av hvilke av disse som er mest utsatt for utmatting. Intervallene for inspeksjonene fremgår av den nevnte bestemmelsen. Dette innebærer at første spesielle inspeksjon senest skulle vært gjennomført etter det som kommer først av 22 500 driftstimer eller 15 år etter første idriftsettelse, jf. forskriften § 10-13 første ledd bokstav a.

SJT har gjort en faglig vurdering av hvilke komponenter som må vurderes for spesielle inspeksjoner. Denne listen ligger i brevet dere mottok med pålegg om innsending av dokumentasjon.

For bolter til løpehjul kan spesielle inspeksjoner begrenses til de mest utmattingsbelastede løpehjulene av type opptrekk, nedtrekk og kombi (ett av hver type), eventuelt at boltene i alle løpehjul byttes.

For klemmer skal kontroll og prøving skje etter leverandørens anvisninger. Dette følger av § 10-13 siste ledd. Vår vurdering er at visuell kontroll av klemmene, slik dere dokumenterer, ikke er tilstrekkelig.

Øvrige komponenter skal testes eller byttes dersom det ikke er dokumentert gjennom en risikovurdering at komponentene på denne listen ikke er kritiske utmattingsbelastede komponenter.

Vår vurdering og praksis på dette punktet er blant annet redegjort for på våre nettsider, bransjemøter og veiledninger. Disse er til opplysning tilgjengelig på sjt.no, se [bransjemøter](#) og [veiledning om spesielle inspeksjoner](#).

Virksomhetens tilbakemelding

Dere skriver at dere tar en grundig visuell kontroll av løpehjul samt driv- og vendeskive i forbindelse med hver smørerunde (etter 200 timer).

Dere ber om utsettelse av frist for gjennomføring av spesielle inspeksjoner til 01.12.2021.

Tilsynets vurdering

Vi tar til etterretning at dere gjennomfører visuelle kontroller av driv- og vendehjul samt løpehjul hver 200 driftstime.

Vår vurdering er at spesielle inspeksjoner av driv- og vendehjulsaksling gjenstår, i tillegg til boltene til løpehjulene i de mest utmattingsbelastede løpehjulene av hver type (opptrekk, nedtrekk og kombi) for å lukke avviket. Spesiell inspeksjon av løpehjul med tilhørende travers, guide og innfesting av løpehjulsaksling kan gjennomføres ved grundig visuell kontroll.

Når det gjelder utsettelse av frist for fullføring av spesielle inspeksjoner har vi vurdert dette, men finner at vi ikke kan gi ytterligere utsettelse enn til den 05.07.2021. Ved ikke å ha utført spesielle inspeksjoner, som forskriften krever, har dere ikke tilstrekkelig kontroll på risiko i forbindelse med drift av anlegg. Kravet om spesielle inspeksjoner er satt nettopp med tanke på den risiko som foreligger ved at relevante komponenter og konstruksjonsdeler utsettes for utmattingsbelastning eller utmattingspenninger. Disse komponentene og konstruksjonsdelene skal derfor undergis ikke-destruktive prøvinger for å avdekke om slike deler må skiftes ut.

Vi fatter vedtak om pålegg om gjennomføring av spesielle inspeksjoner innen den 05.07.2021. Hvis spesielle inspeksjoner ikke er gjennomført innen fristen vil dere måtte stanse driften, jf. vedtak om stans i punkt 3. Dette innebærer at dere for å starte driften etter 05.07.2021, må ha gjennomført spesielle inspeksjoner, sendt oss dokumentasjon, og vi må bekrefte skriftlig at driften kan starte opp igjen.

Pålegg:

*Virksomheten skal, for taubane 2.05.021, innen **05.07.2021** dokumentere at spesielle inspeksjoner er ferdigstilt, eller at utmattingsbelastede komponenter er byttet i løpet av de siste 15 årene.*

Dokumentasjonen sendes SJT på post@sjt.no.

Avvik 2:

Spesielle inspeksjoner på anleggsnummer 2.05.022 er ikke gjennomført.

Avvik fra:

Forskrift om taubaner § 10-13.

Tilsynsbevis:

1. Spesielle inspeksjoner på drivaksling og vendehjulsaksling er ikke gjennomført.
2. Det er ikke gjennomført spesielle inspeksjoner på driv- og vendeskive.
3. Det er ikke gjennomført spesielle inspeksjoner på opphengs- og vippeboltene i de mest utmattingsbelastede rullebatteriene av ulik type (opptrekk, nedtrekk og kombi).

Merknad 1: Spesielle inspeksjoner på driv og vendeskive kan for eksempel også gjennomføres som grundig visuell kontroll.

Merknad 2: Dere har dokumentert at det gjennomføres årlig visuell kontroll av rullebatterier og hengestenger. Visuelle kontroller alene på opphengs- og vippeboltene i rullebatteriene er ikke tilstrekkelig for å avdekke mulige kritiske sprekkdannelse, da visuell kontroll ikke nødvendigvis vil avdekke utmattingsprekker. Her forventer vi at andre metoder benyttes for å avdekke mulige utmattingsprekker.

Merknad 3: Dere planlegger en kombinasjon av spesielle inspeksjoner og bytting av utmattingsbelastede komponenter i 2021 og 2022. For taubaner godkjent etter regelverket som gjaldt før 03.05.2004 var siste frist for gjennomføring av spesielle inspeksjoner den 01.07.2019. Overgangsbestemmelsene ga to års frist fra forskriften ble innført til de spesielle inspeksjonene måtte være utført etter de intervaller som gjelder for spesielle inspeksjoner, jf. forskriften § 19-5. Taubaneforskriften § 10-13 krever at relevante komponenter og konstruksjonsdeler som utsettes for utmattingsbelastning eller utmattingspenninger skal undergis ikke-destruktive prøvinger. Utvelgelsen av hvilke komponenter og konstruksjonsdeler som skal prøves skal skje på bakgrunn av virksomhetens vurdering av hvilke av disse som er mest utsatt for utmatting. Intervallene for inspeksjonene fremgår av den nevnte bestemmelsen. Dette innebærer at første spesielle inspeksjon senest skulle vært gjennomført etter det som kommer først av 22 500 driftstimer eller 15 år etter første idriftsettelse, jf. forskriften § 10-13 første ledd bokstav a.

SJT har gjort en faglig vurdering av hvilke komponenter som må vurderes for spesielle inspeksjoner. Denne listen ligger i brevet dere mottok med pålegg om innsending av dokumentasjon.

For rullebatterirammer, opphengs- og vippebolter kan spesielle inspeksjoner begrenses til de mest utmattingsbelastede rullebatteriene av type opptrekk, nedtrekk og kombi (ett av hver type), eventuelt at opphengs- og vippebolter byttes i alle rullebatteriene.

For klemmer skal kontroll og prøving skje etter leverandørens anvisninger. Dette følger av § 10-13 siste ledd.

Øvrige komponenter skal testes eller byttes dersom det ikke er dokumentert gjennom en risikovurdering at komponentene på denne listen ikke er kritiske utmattingsbelastede komponenter.

Vår vurdering og praksis på dette punktet er blant annet redegjort for på våre nettsider, bransjemøter og veiledninger. Disse er til opplysning tilgjengelig på sjt.no, se [bransjemøter](#) og [veiledning om spesielle inspeksjoner](#).

Virksomhetens tilbakemelding

Dere skriver at dere tar en grundig visuell kontroll av rullebatterier samt driv- og vendeskive i forbindelse med hver smørerunde (etter 200 timer).

Dere ber også her om utsettelse av frist for gjennomføring av spesielle inspeksjoner til 01.12.2021.

Tilsynets vurdering

Vi tar til etterretning at dere gjennomfører visuelle kontroller av driv- og vendehjul, samt rullebatterier hver 200 driftstime, og at hengestenger også kontrolleres visuelt.

Vår vurdering er at spesielle inspeksjoner av driv- og vendehjulsaksling gjenstår, i tillegg til opphengs- og vippeboltene til rullebatteriene i de mest utmattingsbelastede rullebatteriene av hver type (opptrekk, nedtrekk og kombi) for å lukke avviket. Vi anser ikke visuelle kontroller av driv- og vendehjulsakslinger og opphengs- og vippebolter i rullebatteriene som tilstrekkelig for å kunne avdekke eventuelle utmattingsprekker. Spesielle inspeksjoner av rullebatterirammene kan imidlertid gjennomføres ved grundig visuell kontroll.

Når det gjelder utsettelse av frist for gjennomføring av spesielle inspeksjoner, viser vi til vår vurdering under avvik 1.

Pålegg:

*Virksomheten skal, for taubane 2.05.022, innen **05.07.2021** dokumentere at spesielle inspeksjoner er ferdigstilt, eller at utmattingsbelastede komponenter er byttet i løpet av de siste 15 årene.*

Dokumentasjonen sendes SJT på post@sjt.no.

3 Vedtak om stans

Dersom dere ikke kan dokumentere at dere har gjennomført spesielle inspeksjoner for anlegg 2.05.021 og 2.05.022, eventuelt at utmattingsbelastede komponenter er byttet i løpet av de siste 15 årene, innen **05.07.2021**, gjelder følgende:

Vedtak:

*Spåntind Skisenter AS pålegges å stanse driften av anlegg 2.05.021 og 2.05.022 senest den **05.07.2021**.*

Når dere har gjennomført spesielle inspeksjoner må dere ta kontakt med oss. Når vi har mottatt dokumentasjon fra dere, vil vi vurdere saken og om drift kan starte opp igjen.

Forankring i lovverket

SJT har hjemmel i lov om taubaner § 16 til å pålegge stans av driften helt eller delvis eller opphør av bruk med øyeblikkelig virkning dersom vi har funnet forhold som kan medføre fare for helse, miljø eller sikkerhet.

Vedtak om stans av drift betyr at anlegg 2.05.021 og 2.05.022 ikke kan drives før forholdet er rettet, dokumentasjon om dette er sendt Statens jernbanetilsyn, og vi har bekreftet at drift kan starte opp igjen.

Stans medfører ikke at dere mister driftstillatelsen. Det er ikke nødvendig å søke ny driftstillatelse som følge av et stansvedtak.

Vurdering

Vi kan fatte vedtak om stans dersom det avdekkes forhold som kan medføre fare for helse, miljø eller sikkerhet. Det er ikke gjennomført spesielle inspeksjoner for anlegg 2.05.021 og 2.05.022, ut over en del visuelle kontroller.

Det foreligger derfor brudd på taubaneforskriftens § 10-13. Anlegg 2.05.021 er 53 år gammelt, 2.05.022 er 44 år, og det har ikke vært utført tilstrekkelig med spesielle inspeksjoner for å undersøke om utmattingsbelastede komponenter eller deler trenger å skiftes ut. For taubaner godkjent etter regelverket som gjaldt før 03.05.2004 var siste frist for gjennomføring av spesielle inspeksjoner den 01.07.2019. Overgangsbestemmelsene ga to

års frist fra forskriften ble innført til de spesielle inspeksjonene måtte være utført etter de intervaller som gjelder for spesielle inspeksjoner, jf. forskriften § 19-5. Første spesielle inspeksjon skulle senest vært gjennomført innen 22 500 driftstimer eller 15 år etter første idriftsettelse, jf. forskriften § 10-13 første ledd bokstav a. Det vil si det tidspunkt som kom først. Det er ikke dokumentert at utmattingsbelastede komponenter er byttet i løpet av de siste 15 årene.

Ved ikke å ha utført spesielle inspeksjoner, som forskriften krever, har dere ikke tilstrekkelig kontroll på risiko i forbindelse med drift av anlegg. Kravet om spesielle inspeksjoner er satt nettopp med tanke på den risiko som foreligger ved at relevante komponenter og konstruksjonsdeler utsettes for utmattingsbelastning eller utmattingspenninger. Disse komponentene og konstruksjonsdelene skal derfor undergis ikke-destruktive prøvinger for å avdekke om slike deler må skiftes ut.

Statens jernbanetilsyn vurderer det ovennevnte som alvorlig i forhold til å ivareta sikker drift av anleggene.

Pålegg gitt i denne rapporten har hjemmel i taubaneloven § 15, og kan påklages til Samferdselsdepartementet etter reglene i forvaltningsloven § 28 flg. En eventuell klage stiles til Samferdselsdepartementet, men sendes til Statens jernbanetilsyn. Klagefrist er tre uker fra mottakelse av dette brevet. Det vises for øvrig til retten etter forvaltningsloven § 18, jf. § 19, til å se sakens dokumenter. Nærmere opplysninger om klagerett ligger på våre nettsider www.sjt.no.

Rapportdato: 28.06.2021

Øystein Ravik
Avdelingsdirektør, Tilsyn

*Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten
signatur*

Trond Østerås
Tilsynsleder